

วิเคราะห์สภาพปัญหา ข้อจำกัด และศักยภาพของทรัพยากรที่ดินในพื้นที่ศึกษา

ในการศึกษาบทนี้ได้นำข้อมูลจากบทที่ 3 และ 4 ผลการศึกษาสภาพทั่วไปทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติ การตั้งถิ่นฐาน การใช้ประโยชน์ที่ดิน การเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดิน และความสัมพันธ์ของรูปแบบการใช้ทรัพยากรที่ดินกับการตั้งถิ่นฐาน เป็นต้น เพื่อทำการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหา ศักยภาพและข้อจำกัดของการใช้ทรัพยากรที่ดินในพื้นที่

5.1 สภาพปัญหาของการใช้ทรัพยากรที่ดินจังหวัดเพชรบุรี

สภาพปัญหาของการใช้ทรัพยากรที่ดินในจังหวัดเพชรบุรี สามารถแบ่งออกตามกลุ่มปัญหาที่เกิดขึ้นได้ คือ ปัญหาทางด้านกายภาพ ปัญหาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัญหาด้านการตั้งถิ่นฐาน ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน และปัญหาจากภัยธรรมชาติ

5.1.1 ปัญหาด้านกายภาพ ได้แก่ ปัญหาด้านทรัพยากรดิน และทรัพยากรน้ำ สามารถอธิบายประเด็นของปัญหาได้ดังนี้ คือ

1) ทรัพยากรดิน จากการศึกษาสภาพปัญหาของทรัพยากรดินในปัจจุบันพบว่า มีดินที่เป็นอุปสรรคต่อการเพาะปลูก และมีข้อจำกัดบางประการด้านกายภาพและเคมี สามารถสรุปได้ดังนี้ (แผนที่ 5.1)

- ความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยธรรมชาติต่ำ เนื่องจากวัตถุต้นกำเนิดดินมีแร่ธาตุอาหารพืชเป็นองค์ประกอบต่ำ ประกอบกับพื้นที่อยู่ในเขตฝนตกชุก และสภาพพื้นที่ที่มีความลาดเทมีความเสี่ยงต่อการถูกน้ำพัดพาได้ง่าย แร่ธาตุพืชต่าง ๆ จึงเปลี่ยนสภาพและถูกชะล้างไปกับน้ำได้อย่างรวดเร็ว โดยพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ใน อ.หนองหญ้าปล้อง และ อ.แก่งกระจาน บางพื้นที่ ในอำเภอชะอำ อ.เมือง และ อ.เขาย้อย

- คุณภาพดินไม่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตร เนื่องจากดินมีข้อจำกัดในเรื่องของวัตถุต้นกำเนิด ทำให้ดินในบางบริเวณมีสภาพไม่เหมือนกัน และเป็นอุปสรรคต่อการปลูกพืช ได้แก่

- ดินทรายจัด ลักษณะที่สำคัญ คือ เนื้อดินเป็นทรายจัดประกอบไปด้วย

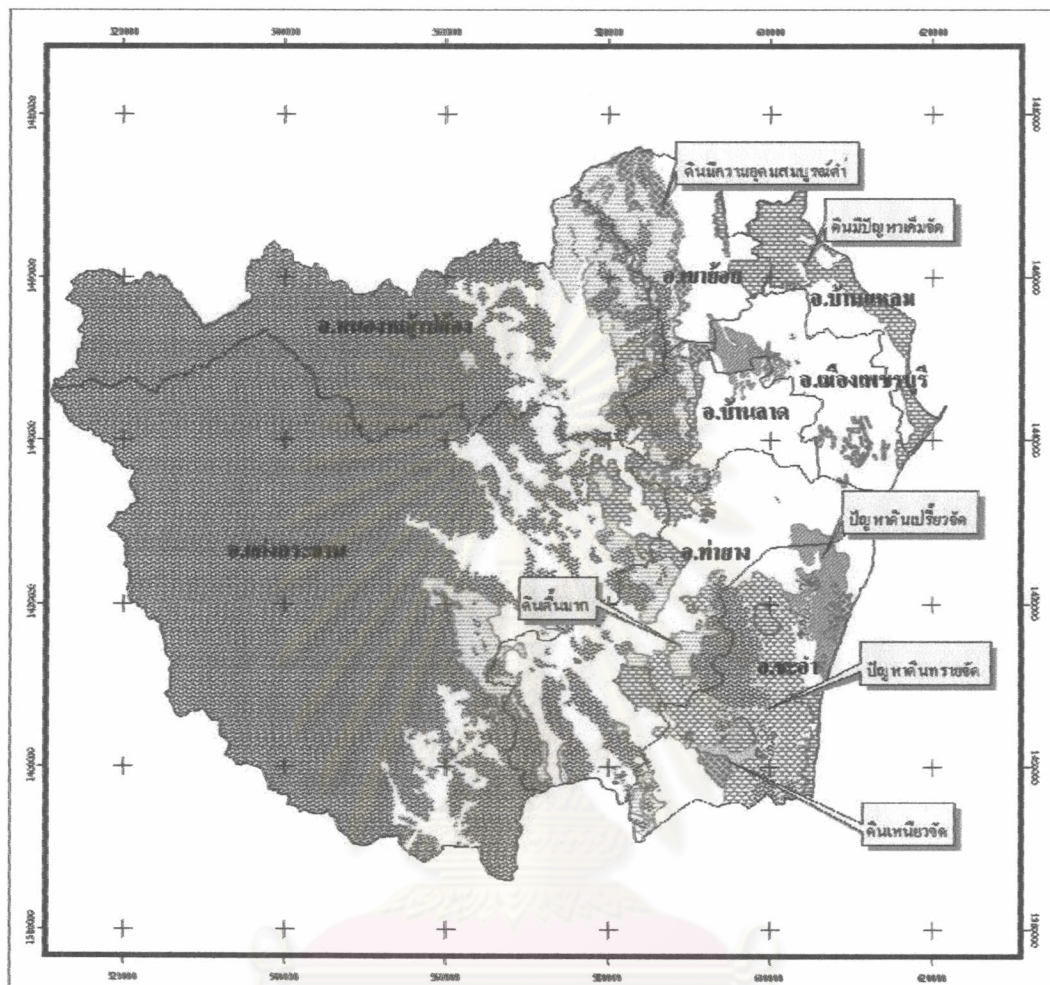
ดินทรายชายทะเลและดินทรายที่เกิดจากการพัดพาหน้าดินลึก การระบายน้ำมากเกินไป น้ำซึมผ่านชั้นดินได้เร็วมาก ระดับน้ำใต้ดินอยู่ลึกกว่า 1 เมตร การดูดยึดธาตุอาหารและการอุ้มน้ำต่ำ ทำให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติต่ำถึงต่ำมาก จากปัญหาดังกล่าวจึงเป็นอุปสรรคต่อการปลูกพืชอย่างมาก ชุดดินที่พบเช่น ชุดดินหุบกระพง และชุดดินยางตลาด พบบริเวณ อ.ชะอำ เป็นส่วนใหญ่ และบางพื้นที่ใน อ.ท่ายาง และ อ.เขาย้อย

- ดินเค็ม การที่เกลือสะสมในเนื้อดินหรือมีอิทธิพลของเกลือทำให้ดินเค็มซึ่งมีคุณสมบัติทางเคมี เป็นอุปสรรคต่อการปลูกพืชหลายชนิด สภาพพื้นที่เป็นที่ลุ่มและที่ลุ่มต่ำชายทะเล ลักษณะเนื้อดินส่วนใหญ่เป็นดินเหนียว บางบริเวณเป็นดินเลนชายทะเล บางบริเวณเป็นดินเค็มที่มีเนื้อดินหยาบหรือร่วนปนทราย ซึ่งอยู่ถัดเข้ามาในพื้นที่ราบมีการสะสมโซเดียมในชั้นดิน ปัญหาที่สำคัญคือ ทำให้ดินมีระดับความเป็นกรด - ด่างสูงกว่า ดินปกติทั่วไป ทำให้ธาตุอาหารบางชนิดมีมากเกินไป ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการปลูกพืช แต่พืชบางชนิดที่ทนเค็มได้เท่านั้นที่สามารถขึ้นได้ ชุดดินที่พบเช่น ชุดดินหนองแก พบในบริเวณ อ.บ้านแหลม อ.ชะอำ และบริเวณรอยต่อระหว่างอ.บ้านลาด อ.ท่ายาง และ อ.แก่งกระจาน

- ดินเปรี้ยวจัด ลักษณะ คือ เป็นกรดจัดพบสารประกอบ กำมะถันหรือสารจาร์ไรโซทในชั้นดิน ความเป็นกรด - ด่างของดินไม่เหมาะสมกับการเพาะปลูกพืชทั่วไป เนื้อดินเป็นดินเหนียว มีการระบายน้ำเลวดินเปรี้ยวจัด ที่ราบลุ่มที่อยู่ในเขตชลประทาน ลักษณะที่สำคัญคือ ดินเป็นกรด พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ในการทำนามีน้ำขังเป็นเวลานานประมาณ 2-3 เดือนบางพื้นที่ปลูกไม้ผลและไม่ยืนต้น ในบริเวณที่ดอนชุดดินที่พบเช่น ชุดดินชะอำ ชุดดินรังสิต ชุดดินท่าจีน พบในพื้นที่อำเภอเมือง อ.บ้านลาด อ.ท่ายาง และอ.ชะอำ

- ดินตื้น มีลักษณะสำคัญคือ เนื้อดินจะมีเศษหิน กรวดดินและลูกรังปน โดยเฉพาะในดินชั้นล่าง มีหน้าดินค่อนข้างน้อย ส่วนใหญ่พบในสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดถึงที่ลาดชันเนินเขา มีปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญคือ การจัดไถพรวนดินได้ยาก บริเวณที่ลาดชันจะเสี่ยงต่อปัญหาการชะล้างหน้าดินสูญหายได้ง่าย ชุดดินที่พบ เช่น ชุดดินเพ็ญ ชุดดินท่ายาง พื้นที่ในปัจจุบันใช้เป็นพื้นที่ปลูกพืชไร่บางชนิด ไม่ยืนต้น และเป็นที่ยกร้าง พบในพื้นที่ อ.แก่งกระจาน อ.ท่ายาง อ.หนองหญ้าปล้อง ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง และบางพื้นที่ในอ.เขาย้อย อ.บ้านลาด อ.ท่ายางและ อ.ชะอำ

• การชะล้างพังทลายของหน้าดิน เนื่องจากพื้นที่ที่มีความลาดสูง และหน้าดินตื้น ทำให้เวลาฝนตกหน้าดินถูกพัดพาได้ง่าย เป็นอุปสรรคต่อการปลูกพืช และทำให้เกิดตะกอนดินพัดพาลงสู่พื้นที่ต่ำ ลงในแม่น้ำลำคลอง ทำให้แหล่งน้ำตื้นเขิน

วิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการจัดการทรัพยากรที่ดิน จังหวัดเพชรบุรี

แผนที่ 5.1 ปัญหาทรัพยากรดินใน จ.เพชรบุรี

สัญลักษณ์

ขอบเขตอำเภอ	ดินเหนียวจัด
ดินเปรี้ยว	ดินเค็มมาก
ดินเค็มจัด	หวงภูมิตามแนวเขตชลประทาน
ดินทรายจัด	สล. พื้นที่ป่าอนุรักษ์

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะศึกษาศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2) ทรัพยากรน้ำ

(1) แหล่งต้นน้ำลำธารถูกทำลาย เนื่องจากการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ ทำให้ฝนไม่ตกตามฤดูกาล มีปริมาณน้ำในลำธารน้อยลง ทำให้ลำธารสายเล็ก ๆ มีน้ำหล่อเลี้ยงไม่เพียงพอ และส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำที่ลดลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศของพื้นที่ลุ่มน้ำในจังหวัดเพชรบุรี ทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ซึ่งอาศัยแหล่งน้ำจากแม่น้ำเพชรบุรีเพียงแหล่งเดียวในการใช้เพื่อการอุปโภคและบริโภคภายในจังหวัด

(2) การขาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง เนื่องจากปัญหาความแห้งแล้งในพื้นที่อากาศที่ร้อนแห้งแล้ง ทำให้น้ำในแหล่งน้ำมีการระเหยได้เร็ว ประกอบกับบางปีมีฝนตกในพื้นที่น้อย และขาดแคลนแหล่งกักเก็บน้ำขนาดใหญ่ ที่จะสามารถเก็บน้ำไว้สำหรับหน้าแล้งได้ ทำให้เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งของพื้นที่จังหวัดเพชรบุรีได้ พื้นที่ที่ได้รับผลกระทบมาก เช่น อ.ชะอำ อ.หนองหญ้าปล้อง เนื่องจากขาดแคลนแหล่งน้ำขนาดใหญ่ และเป็นดินทราย อุ่มน้ำได้ไม่ดี เป็นพื้นที่ที่มีปัญหามากที่สุด

(3) คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำมีปัญหา ปัญหาที่เกิดจากน้ำเสียจากบ้านเรือนในเขตชุมชนที่ปล่อยลงสู่แหล่งน้ำโดยไม่ผ่านระบบการบำบัดเสียก่อน รวมทั้งน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรม การเลี้ยงสัตว์ ซึ่งจะมีสารเคมีที่เป็นอันตรายเจือปน จะสร้างผลกระทบให้กับระบบนิเวศบริเวณนั้นและส่งผลถึงพื้นที่ปลายน้ำที่ได้รับน้ำเสียต่อไปด้วย โดยเฉพาะพื้นที่ป่าชายเลน พื้นที่การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำบริเวณปากแม่น้ำเพชรบุรี และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอบ้านแหลม ซึ่งเป็นผู้ที่อาศัยอยู่ในเขตปลายน้ำ

(4) แหล่งน้ำตื้นเขิน เกิดจากตะกอนดินที่ถูกชะล้างลงในแม่น้ำลำคลองที่มีปริมาณมากเกินไป เพราะหน้าดินขาดพืชปกคลุมเนื่องจากการตัดไม้ทำลายป่า การแผ้วถางพื้นที่เพื่อการทำกิจกรรมต่าง ๆ การทำเหมืองแร่ ในหน้าฝนกระแสน้ำได้พัดพาหน้าดินให้ไหลลงสู่แหล่งน้ำและเกิดการสะสม ทำให้อ่างน้ำตื้นเขิน รองรับปริมาณน้ำได้น้อยลง ส่งผลต่อการไหลของน้ำและการระบายน้ำในฤดูน้ำหลากอีกด้วย เช่น พื้นที่ใน อ.ท่ายาง บริเวณเหนือเขื่อนเพชรบุรี ซึ่งต้องน้ำมีตะกอนมาก แม่น้ำมีลักษณะกว้างแต่ตื้น ในบริเวณที่ราบขั้นแบบขั้นบันได

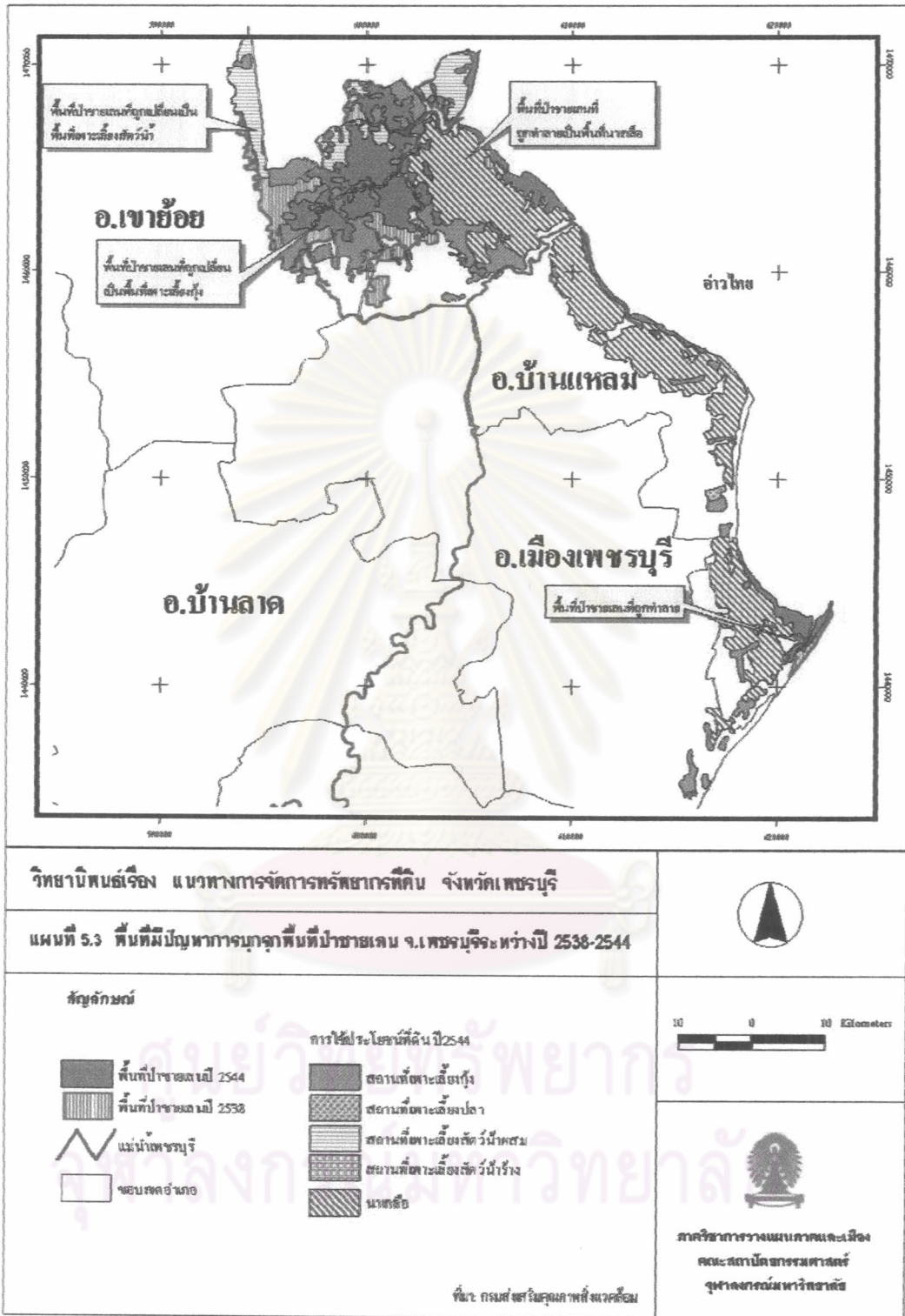
(5) ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล เป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลในบริเวณ ต.แหลมผักเบี้ย ต.หาดเจ้าสำราญ และใน ต.ชะอำ เนื่องจากการกัดเซาะชายฝั่งของกระแสนคลื่นและลมที่พัดเข้าสู่แผ่นดิน และสร้างความเสียหายให้กับพื้นที่ชายฝั่งสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ เช่น ที่อยู่อาศัย วัด ได้รับความเสียหาย และพื้นดินในบริเวณหายกลายเป็นพื้นที่น้ำทะเลไป (ดังแผนที่ 5.2)

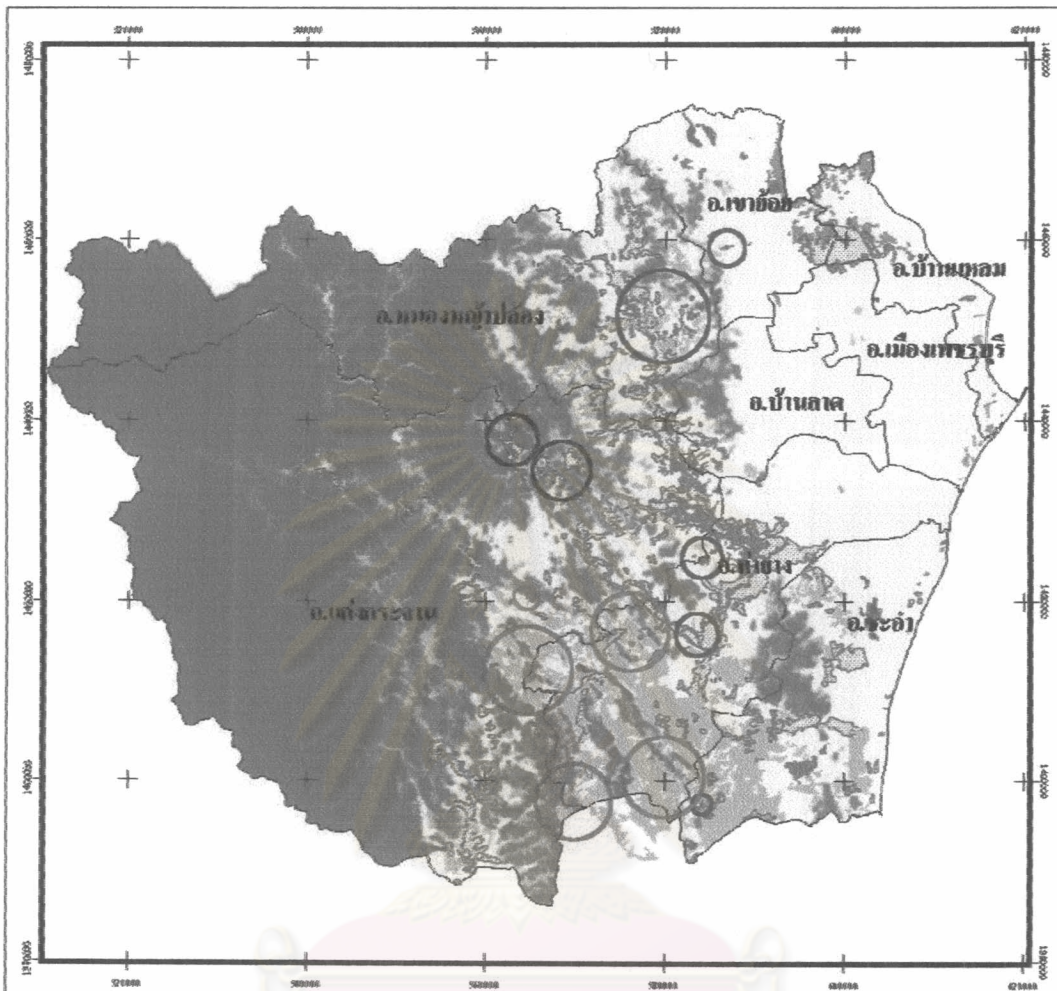
5.1.2 ปัญหาด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน

1) การบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าชายเลน เพื่อใช้เป็นที่ทำนาุ้งและเลี้ยงปลา และการทำนาเกลือ โดยมีชาวบ้านบางส่วนอาศัยอยู่ในพื้นที่เขตป่าสงวนแห่งชาติป่าปากทะเลและป่าบ้านแหลมซึ่งเป็นพื้นที่ป่าชายเลนเพียง 2 แห่งที่เหลืออยู่ ซึ่งเป็นระบบนิเวศป่าชายเลนที่มีความเปราะบางให้เสื่อมโทรมลงได้อย่างรวดเร็ว การลักลอบตัดไม้ป่าชายเลนเพื่อนำไปเผาถ่านขายก็ยังคงมีการทำกันอยู่ ทำให้จำนวนของต้นไม้ในป่าชายเลนลดลง ส่งผลกระทบต่อแหล่งอาหารและที่อยู่ของสัตว์น้ำในบริเวณนั้น และมีผลต่ออาชีพการทำประมงของคนในพื้นที่เป็นอย่างมาก นอกจากนี้ป่าชายเลนยังช่วยป้องกันความรุนแรงกระแสน้ำและลม ที่พัดเข้าสู่ชายฝั่งในบริเวณ อ.บ้านแหลมอีกด้วย (ดังแผนที่ 5.3)

2) การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เป็นตามข้อกำหนดของชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ โดยเฉพาะในพื้นที่ ทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัด ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความลาดชันใน อ.แก่งกระจาน อ.หนองหญ้าปล้อง และ อ.ท่ายาง มีการใช้พื้นที่ทำนาในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 4 ในพื้นที่ อ.หนองหญ้าปล้อง อ.ท่ายาง การทำไร่สับปะรด ไร่อ้อย ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 3 ในพื้นที่ อ.แก่งกระจาน อ.ท่ายาง การทำไม้ผลไม้ยืนต้น ในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 2 ในพื้นที่ อ.แก่งกระจาน และการทำสวนไม้ผลและไม้ยืนต้นในพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 1 ซึ่งเป็นพื้นที่อนุรักษ์ ที่ห้ามมิให้มีการเปลี่ยนแปลงสภาพตามธรรมชาติใด ๆ ในพื้นที่ ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อสภาพพื้นที่ลุ่มน้ำของจังหวัดเพชรบุรี ทั้งการพังทลายดิน การทำลายป่าไม้ที่สมบูรณ์ และผลกระทบต่อแหล่งต้นน้ำลำธารในพื้นที่อีกด้วย (ดังแผนที่ 5.4)

3) ชาติพื้นที่ทำการเกษตรและการตั้งถิ่นฐาน เนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากร มีความต้องการแสวงหาที่ดินทำกินสำหรับการตั้งถิ่นฐานและเป็นที่ทำมาหากิน ซึ่งที่ดินในเขตที่ราบลุ่มแต่มีการครอบครองแล้วทั้งสิ้น และราคาที่ดินนับวันยังมีราคาสูงขึ้น และเกิดรูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีแนวโน้มจะมีมูลค่าทางเศรษฐกิจที่สูงกว่าด้านเกษตรกรรม เช่น ด้านพาณิชยกรรม อุตสาหกรรม ด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น ทำให้ความต้องการพื้นที่เกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของประชาชนในจังหวัดเพชรบุรี ทั้งในการด้านหาพื้นที่แหล่งใหม่ที่มีความอุดมสมบูรณ์และต้องการเนื้อมากกว่าพื้นที่แห่งเดิม ทำให้เกิดปัญหาความต้องการพื้นที่เพื่อการเกษตรและการตั้งถิ่นฐาน

วิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการจัดการทรัพยากรที่ดิน จังหวัดเพชรบุรี

แผนที่ 5.4 แสดงปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เป็นที่มาซึ่งกำหนดของชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ในจ. เพชรบุรี ปี 2544

สัญลักษณ์

ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ

ประเภทการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปี 2544

- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 1A
- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 1B
- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 2
- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 3
- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 4
- ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 5

- นาข้าว
- ไร่
- ไร่ยี่สิบต้น
- ไร่ผลผสม
- ฝักผลไม้
- ฝ้ายสัตว์
- ฝ้ายสัตว์น้ำ
- วนเกษตรผสมผสาน

- เขตเทศบาลเมือง
- พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เป็นที่มาซึ่งชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 1
- พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เป็นที่มาซึ่งชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 2
- พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เป็นที่มาซึ่งชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 3
- พื้นที่การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เป็นที่มาซึ่งชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 4

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.1.3 ปัญหาด้านการตั้งถิ่นฐาน

1) การบุกรุกป่าในเขตอนุรักษ์เพื่อการตั้งถิ่นฐาน เนื่องจากความต้องการที่ดินเพื่อให้เป็นที่อยู่อาศัยในการรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น ทำให้เกิดการเข้าไปบุกรุกพื้นที่ในเขตป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ เพื่อใช้เป็นที่ตั้งถิ่นฐานและการทำการเกษตร ซึ่งส่งผลกระทบต่อพื้นที่ทั้งการสูญเสียพื้นที่ป่าไม้ แหล่งต้นน้ำลำธารถูกทำลาย และทำให้ระบบนิเวศในพื้นที่ป่าได้รับผลกระทบ จากการถูกรบกวนโดยมนุษย์ทั้งในเรื่องการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเข้าไปในพื้นที่ และเป็นการดึงดูดให้มีคนอพยพเข้าไปในพื้นที่มากขึ้น (ดังแผนที่ 5.5)

5.1.4 ปัญหาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1) ถนนในบางพื้นที่ยังไม่ได้มาตรฐาน เนื่องจากขาดการดูแลรับผิดชอบ และไม่ได้รับงบประมาณในการปรับปรุง หรือถูกใช้งานอย่างหนักจนชำรุดเสียหาย ถนนในพื้นที่ซึ่งอยู่ห่างไกลไม่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้มีสภาพที่สามารถใช้งานได้เหมาะสมทุกฤดูกาล โดยเฉพาะถนนในพื้นที่ที่มีความลาดชันสูง นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านการจราจรที่คับคั่งในช่วงวันหยุดยาวหรือช่วงเทศกาลเนื่องจากเพชรบุรีเป็นประตูสู่ภาคใต้ทำให้ถนนต้องรองรับปริมาณรถยนต์ที่สัญจรมากเป็นพิเศษเกิดการจราจรติดขัดในบางช่วง การขยายตัวของชุมชนอย่างรวดเร็ว และการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจของจังหวัดในอนาคต อาจส่งผลให้ปริมาณความต้องการใช้เส้นทางของประชาชนมีเพิ่มมากขึ้นได้ (ดังแผนที่ 5.6)

2) พื้นที่ชลประทานไม่ครอบคลุมพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ทางด้านใต้ของ อ.ชะอำใน ต.ห้วยทรายเหนือ ต.ไร่ใหม่พัฒนา และ อ.ท่ายาง ใน ต.เขากระปุก และ ต.กัลลหอง ซึ่งเป็นแหล่งปลูกพืชไร่ที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งยังขาดแคลนแหล่งน้ำที่จะรองรับปัญหาภัยแล้งในพื้นที่ ซึ่งมีผลต่อการเพาะปลูกในพื้นที่เป็นอย่างมาก

3) แหล่งกักเก็บน้ำมีไม่เพียงพอ เนื่องจากพื้นที่เกษตรกรรมมีจำนวนมาก และมีความต้องการใช้น้ำการเพาะปลูก โดยเฉพาะนาข้าว และการทำสวนไม้ผลไม้ยืนต้น พืชผัก ซึ่งทำให้ปริมาณน้ำที่มีอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการของ เนื่องจาก แหล่งน้ำที่มีอยู่มีขนาดเล็ก มีความสามารถในการกักเก็บน้ำได้น้อย (ดังแผนที่ 5.7)

5.1.5 ปัญหาด้านประชากร การเพิ่มขึ้นของประชากรตามธรรมชาติ และจากการอพยพย้ายถิ่นเข้ามาทำให้ จ.เพชรบุรีมีประชากรเพิ่มขึ้น และพื้นที่ในแถบที่ราบก็มีการครอบครอง และมีการตั้งถิ่นฐานกันอย่างหนาแน่น ทำให้เกิดการบุกรุกพื้นที่ป่าไม้ทางด้านทิศตะวันตกของจังหวัดทั้งเพื่อการตั้งถิ่นฐานและการประกอบอาชีพซึ่งจากการคาดการณ์ประชากร จ.เพชรบุรี

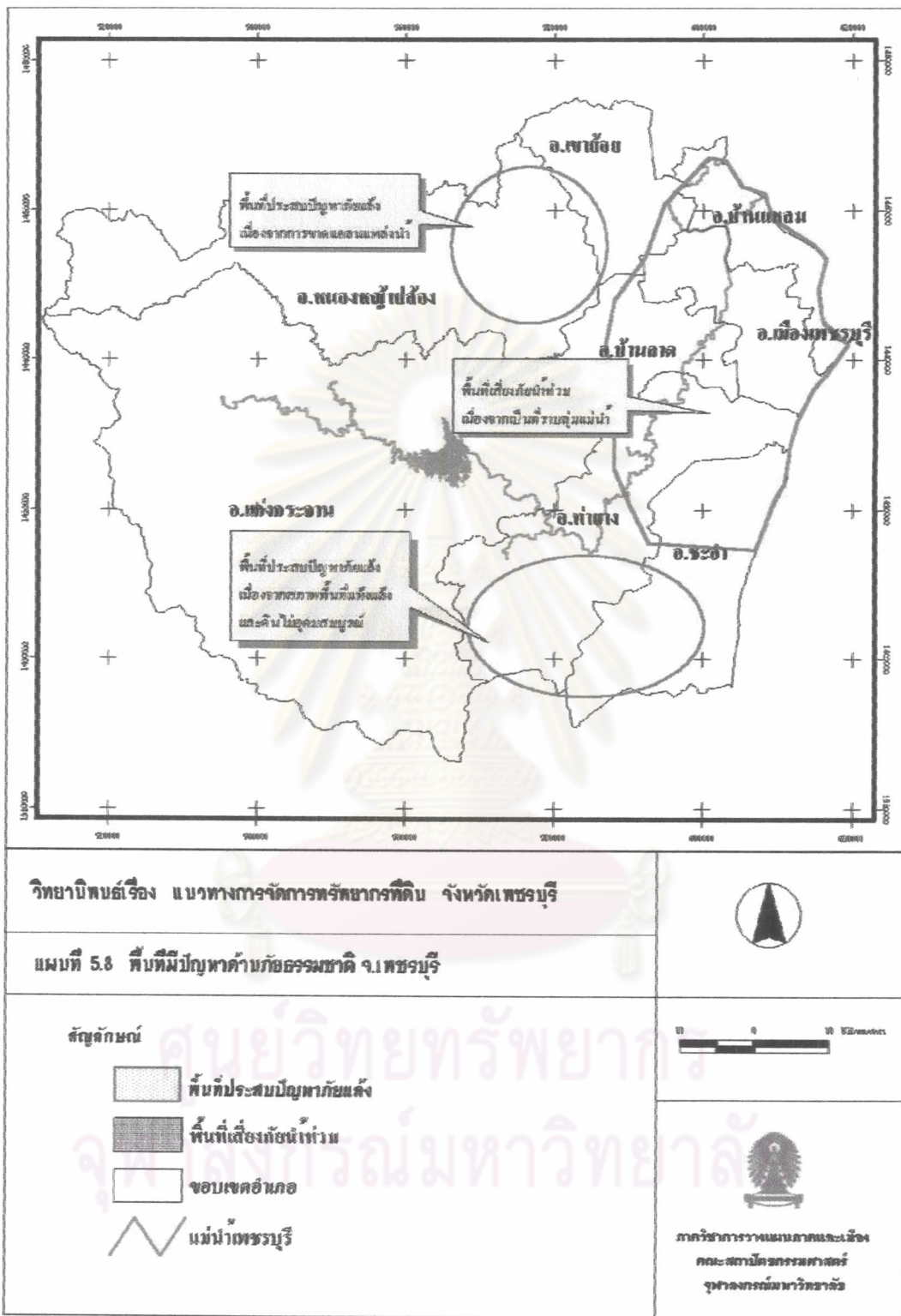
ล่วงหน้า 10 ปี คาดว่าในปี 2555 จะมีประชากรเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 21,449 คน จะทำให้ จ.เพชรบุรีมีความต้องการใช้พื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติเป็นจำนวนมาก เพื่อจะรองรับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นกลุ่มนี้

5.1.6 ปัญหาภัยธรรมชาติ

1) น้ำท่วม พื้นที่เสี่ยงภัยน้ำท่วมของจังหวัดเพชรบุรีส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำเพชรบุรี ซึ่งเป็นพื้นที่อยู่อาศัยที่หนาแน่นและเขตเกษตรกรรมที่สำคัญ ปัจจัยที่ทำให้เกิดน้ำท่วม คือ ปริมาณฝนที่ตกมาก การระบายน้ำออกจากพื้นที่ไม่ทัน ซึ่งมีสาเหตุมาจากแหล่งน้ำไม่สามารถรองรับปริมาณน้ำได้เต็มที่ เนื่องจากแหล่งน้ำตื้นเขินและแหล่งรองรับน้ำมีไม่เพียงพอ นอกจากนี้ยังเกิดจากการกระทำของมนุษย์ คือ การสร้างสิ่งกีดขวางทางเดินของน้ำ เช่น ถนน ท่อระบายน้ำ หรือสิ่งปลูกสร้างต่าง ๆ บนพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีอิทธิพลจากน้ำทะเลหนุนในช่วงฤดูฝน ทำให้การระบายน้ำออกจากพื้นที่เป็นไปได้ยาก จึงมีปัญหาน้ำท่วมเกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ซึ่งสร้างความเสียหายให้กับพื้นที่ชุมชน ส่งผลกระทบต่อแหล่งน้ำ ทำให้แหล่งน้ำตื้นเขิน หน้าที่ดินได้รับความเสียหาย พื้นที่เกษตรกรรมได้รับความเสียหาย ประชาชนได้รับความเดือดร้อน

2) ภัยแล้ง ความร้อนแห้งแล้งของสภาพอากาศทำให้พื้นที่ขาดความชุ่มชื้นและส่งผลต่อปริมาณน้ำฝนที่ตกในพื้นที่และปริมาณน้ำที่เก็บไว้ในอ่างเก็บน้ำ จนเกิดการระเหยเร็ว ทำให้ปริมาณน้ำที่เก็บไว้ลดลง และสร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชนที่ต้องการใช้น้ำ พื้นที่เพาะปลูก ประมง และเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งอุตสาหกรรมและพาณิชยกรรมด้วย (ดังแผนที่ 5.8)

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.2 วิเคราะห์โครงสร้างปัญหาและความสัมพันธ์ของปัญหาในการใช้ทรัพยากรที่ดินในจังหวัดเพชรบุรี

5.2.1 ปัจจัยและสาเหตุของปัญหาทรัพยากรที่ดิน

จากการศึกษา ปัญหาการใช้ทรัพยากรที่ดินของจังหวัดเพชรบุรี พบว่ามีสาเหตุที่สำคัญ 2 ประการ คือ การกระทำของมนุษย์ต่อพื้นที่ และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยมีปัจจัยที่สำคัญซึ่งมีผลเกี่ยวเนื่องที่ทำให้เกิดปัญหา ได้แก่ ปัจจัยด้านกายภาพ คือ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ปัจจัยด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน ปัจจัยด้านการตั้งถิ่นฐาน ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐาน ปัจจัยด้านประชากร และปัจจัยด้านภัยธรรมชาติ ซึ่งแต่ละปัจจัยสามารถนำมาสรุปเป็นประเด็นของปัญหาได้ดังนี้ คือ

- 1) ประเด็นทางด้านกายภาพ ประกอบด้วย ปัญหาดินมีความอุดมสมบูรณ์โดยธรรมชาติต่ำ คุณภาพดินไม่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตร (เนื้อดินเป็นทรายจัด ดินเหนียวจัด ดินเปรี้ยวจัดและดินเค็มจัด ดินตื้นมาก) ปัญหาการชะล้างพังทลายของหน้าดิน ปัญหาแหล่งต้นน้ำถูกทำลาย คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำมีปัญหา ปัญหาแหล่งดินเงิน และปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง
 - 2) ประเด็นทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน ประกอบด้วย ปัญหาการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าชายเลน ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ และปัญหาขาดแคลนพื้นที่ทำการเกษตรและการตั้งถิ่นฐาน
 - 3) ประเด็นด้านการตั้งถิ่นฐาน ประกอบด้วย ปัญหา การบุกรุกป่าอนุรักษ์เพื่อการตั้งถิ่นฐาน
 - 4) ประเด็นทางด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประกอบด้วย ปัญหาถนนในพื้นที่ไม่ได้มาตรฐาน ปัญหาระบบชลประทานไม่ครอบคลุมพื้นที่ และปัญหาแหล่งกักเก็บน้ำมีไม่เพียงพอ
 - 5) ประเด็นทางด้านประชากร ประกอบด้วย การเพิ่มขึ้นของประชากรในพื้นที่
 - 6) ประเด็นด้านภัยธรรมชาติ ประกอบด้วย ปัญหาน้ำท่วม และภัยแล้ง
- อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การบ่งชี้ระดับความสำคัญของปัญหา มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงได้ทำการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และระดับความรุนแรงของปัญหาต่อไป

5.2.2 ความสัมพันธ์ของปัญหา

การศึกษาความสัมพันธ์ของปัญหาต่าง ๆ ในจังหวัดเพชรบุรี จะศึกษาถึงความเชื่อมโยงในแง่ผลกระทบของแต่ละปัญหาที่ส่งผลต่อกัน โดยการให้ค่าคะแนนของความสัมพันธ์ในแต่ละประเด็นปัญหา ซึ่งการวิเคราะห์ระดับความสัมพันธ์ของปัญหาในแต่ละประเด็นนั้น ได้แบ่งการให้ค่าคะแนนออกเป็น 4 ระดับ คือ

- 1) ค่าคะแนน 0 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน
- 2) ค่าคะแนน 1 หมายถึง มีความสัมพันธ์ต่ำ
- 3) ค่าคะแนน 2 หมายถึง มีความสัมพันธ์ปานกลาง
- 4) ค่าคะแนน 3 หมายถึง มีความสัมพันธ์สูง

ซึ่งผลลัพธ์ของค่าคะแนนรวมของแต่ละปัญหาที่ได้ จะแสดงถึงความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการแก้ไขปัญหานั้นๆ เช่น ปัญหาที่มีค่าคะแนนรวมสูง หมายความว่า ปัญหานั้นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการแก้ไขปัญหานั้นๆ มาก ควรแก้ไขที่ปัญหานั้นก่อน และปัญหาที่มีค่าคะแนนรวมต่ำ หมายความว่า ปัญหานั้นจะมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงในการแก้ไขปัญหานั้นๆ น้อย

ทั้งนี้ผลการวิเคราะห์ใน ตาราง 5.1 พบว่า ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ มีค่าคะแนนความสัมพันธ์ในเชิงผลกระทบกับการเกิดปัญหาอื่น ๆ มากที่สุด คือ 45 คะแนน รองลงมาเป็น ปัญหาการขาดพื้นที่ทำการเกษตรและการตั้งถิ่นฐาน 44 คะแนน ปัญหาการบุกรุกป่าในเขตอนุรักษ์เพื่อการตั้งถิ่นฐาน 43 คะแนน ปัญหาคุณภาพดินไม่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตร 37 คะแนน เป็นต้น

ผลการจัดลำดับของความสำคัญของปัญหาที่มีผลต่อกันเชิงผลกระทบดังกล่าว นั้น ได้นำมาศึกษาค่าความรุนแรงของปัญหาเพื่อทำการจัดระดับความรุนแรงของปัญหาเพื่อจัดกลุ่มในการแก้ไขต่อไป ทั้งนี้ได้แบ่งค่าคะแนนออกเป็น 3 ระดับ คือ

- 1) ค่าคะแนน 1 หมายถึง ระดับความรุนแรงมีน้อย
- 2) ค่าคะแนน 2 หมายถึง ระดับความรุนแรงมีปานกลาง
- 3) ค่าคะแนน 3 หมายถึง ระดับความรุนแรงมีมาก

โดยทั้งนี้ปัญหาใดมีค่าระดับความรุนแรงมาก หมายถึง ปัญหานั้นมีผลกระทบย่อมส่งผลกระทบต่อพื้นที่และประชาชนในจังหวัดเพชรบุรีมากและสมควรได้รับการแก้ไขเป็นอันดับแรกและควรมีการจัดการที่เหมาะสม ความรุนแรงของประเด็นปัญหา ในจ.เพชรบุรี สามารถอธิบายได้ดังนี้ คือ (ดังตาราง 5.2)

1) ปัญหาที่มีระดับความรุนแรงมาก มี 10 ปัญหา ได้แก่ ปัญหาการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ปัญหาขาดพื้นที่ทำการเกษตรและการตั้งถิ่นฐาน ปัญหาการบุกรุกป่าในเขตอนุรักษ์เพื่อการตั้งถิ่นฐาน ปัญหาแหล่งต้นน้ำลำธารถูกทำลาย ปัญหาแหล่งน้ำตื้นเขิน ปัญหาคุณภาพดินไม่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตร ปัญหาการชะล้าง

พังทลายของหน้าดิน ปัญหาภัยแล้ง ปัญหาขาดแคลนแหล่งน้ำในฤดูแล้ง และปัญหาแหล่งกักเก็บน้ำมีไม่เพียงพอ เป็นต้น

2) ปัญหาที่มีระดับความรุนแรงปานกลาง มี 5 ปัญหา ได้แก่ ปัญหาพื้นที่ชลประทานไม่ครอบคลุมพื้นที่ ปัญหาคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำมีปัญหา ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ชายฝั่งทะเล และปัญหาการเพิ่มขึ้นของประชากร

3) ปัญหาที่มีระดับความรุนแรงต่ำ มี 3 ปัญหา ได้แก่ ปัญหาความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ ปัญหาน้ำท่วม และปัญหาดถนนในบางพื้นที่ไม่ได้มาตรฐาน เป็นต้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตาราง 5.1 ความสัมพันธ์ของปัญหาและความรุนแรงของปัญหา

ค่าคะแนน	ระดับความรุนแรง	ประเด็นที่	ประเด็นปัญหา	ค่าความสัมพันธ์ของปัญหา
23	1	1	ความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยธรรมชาติต่ำ	3
37	3	2	คุณภาพดินไม่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตร	3 2 1
36	3	3	การชะล้างพังทลายของดิน	3 3 0 0 1
42	3	4	แหล่งต้นน้ำลำธารถูกทำลาย	3 2 2 1 0 0
35	3	5	ขาดแคลนแหล่งน้ำในฤดูแล้ง	3 3 3 3 0 0 3
29	2	6	คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำมีปัญหา	2 3 3 3 1 3 3 3 3
41	3	7	แหล่งน้ำตื้นเขิน	2 2 1 3 2 3 3 0 3
28	2	8	การกัดเซาะชายฝั่งทะเล	3 3 3 2 3 3 2 3 1
28	2	9	การรุกทำลายพื้นที่ป่าชายเลน	3 3 3 3 0 1 2 0 0
45	3	10	การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เป็นที่ดินอันเหมาะสมของชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ	3 3 3 0 3 3 2 0 1 3 3
44	3	11	ขาดพื้นที่ทำการเกษตรและการตั้งถิ่นฐาน	3 2 1 0 3 3 0 1 3 3 2
43	3	12	การรุกเข้าไปในเขตอนุรักษ์เพื่อการตั้งถิ่นฐาน	3 3 0 0 3 1 2 3 3
13	1	13	ถนนในบางพื้นที่ยังไม่ได้มาตรฐาน	1 1 3 3 3 3 2 3 0
31	2	14	พื้นที่ชลประทานไม่ครอบคลุมพื้นที่	0 3 3 3 2 2 2
35	3	15	แหล่งกักเก็บน้ำไม่เพียงพอ	3 0 3 2 3 3
27	2	16	จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น	2 0 0 0
23	1	17	ปัญหาน้ำท่วม	0 0 3 3
36	3	18	ปัญหาก็ย่แล้ง	0 0 0

ที่มา : จากการศึกษา

หมายเหตุ : ขนาดความสัมพันธ์แบ่งให้ค่าคะแนนเป็น 4 ระดับ

ค่าคะแนน 0 หมายถึง ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ค่าคะแนน 1 หมายถึงมีความสัมพันธ์กันต่ำ

ค่าคะแนน 2 หมายถึงมีความสัมพันธ์กันปานกลาง

ค่าคะแนน 3 หมายถึง มีความสัมพันธ์กันมาก

หมายเหตุระดับความรุนแรงของปัญหา

ค่าคะแนน 1 หมายถึง ระดับความรุนแรงของปัญหาน้อย

ค่าคะแนน 2 หมายถึง ระดับความรุนแรงของปัญหาปานกลาง

ค่าคะแนน 3 หมายถึง ระดับความรุนแรงของปัญหามาก

ตาราง 5.2 แสดงการจัดอันดับความรุนแรงของปัญหา ในจังหวัดเพชรบุรี

อันดับความสำคัญ ของปัญหา	ประเด็นปัญหา	ค่าคะแนน ความสัมพัทธ์	ระดับความ รุนแรง
1	การใช้ประโยชน์ที่ดินไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของชั้น คุณภาพลุ่มน้ำ	45	3
2	ขาดพื้นที่ทำการเกษตรและการตั้งถิ่นฐาน	44	3
3	การบุกรุกป่าในเขตอนุรักษ์เพื่อการตั้งถิ่นฐาน	43	3
4	แหล่งต้นน้ำลำธารถูกทำลาย	42	3
5	แหล่งน้ำตื้นเขิน	41	3
6	คุณภาพดินไม่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตร	37	3
7	การชะล้างพังทลายของดิน	36	3
8	ปัญหาภัยแล้ง	36	3
9	ขาดแคลนแหล่งน้ำในฤดูแล้ง	35	3
10	แหล่งกักเก็บน้ำมีไม่เพียงพอ	35	3
11	พื้นที่ชลประทานไม่ครอบคลุมพื้นที่	31	2
12	คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำมีปัญหา	29	2
13	การกัดเซาะชายฝั่งทะเล	28	2
14	การบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าชายเลน	28	2
15	จำนวนประชากรเพิ่มขึ้น	27	2
16	ความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยธรรมชาติต่ำ	23	1
17	ปัญหาน้ำท่วม	23	1
18	ถนนในบางพื้นที่ยังไม่ได้มาตรฐาน	13	1

ที่มา: จากการวิเคราะห์ของผู้ศึกษา

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.3 การวิเคราะห์ข้อจำกัด และศักยภาพของพื้นที่

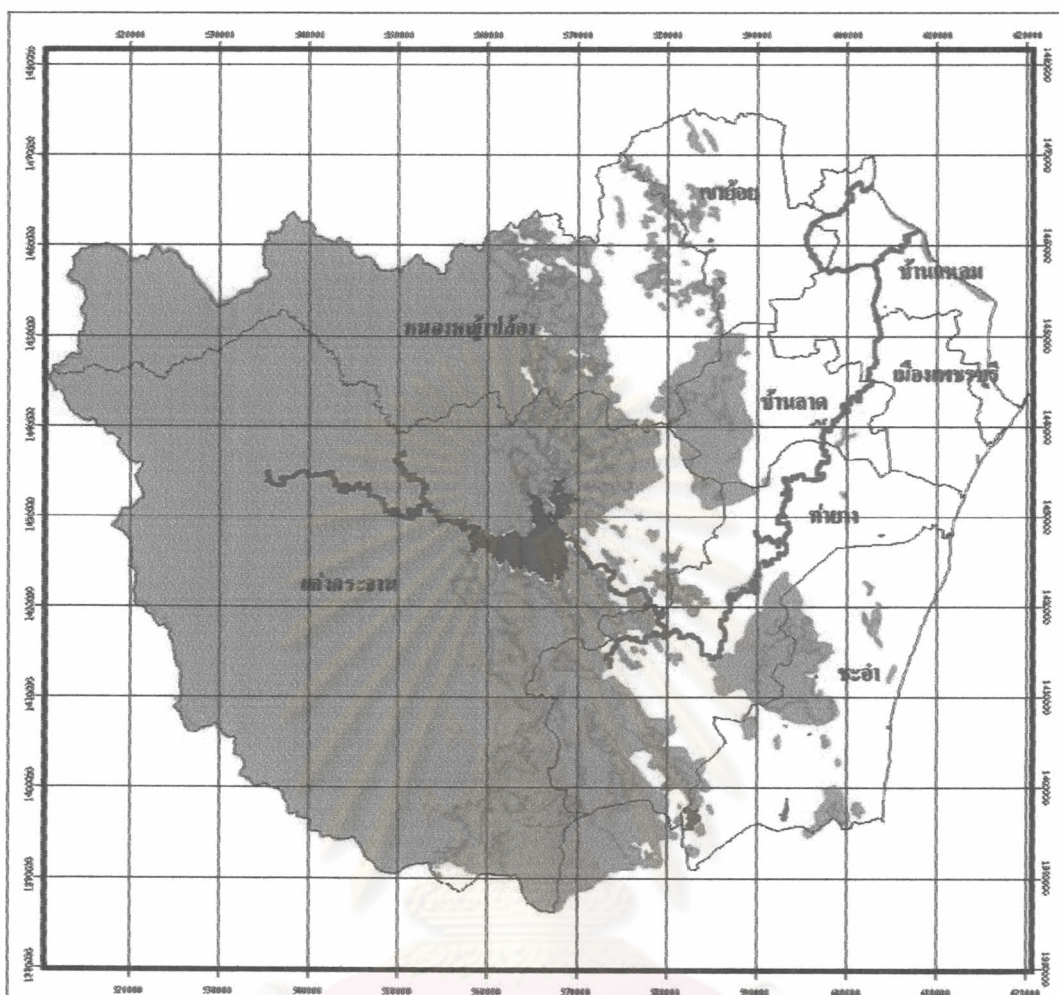
การศึกษาข้อจำกัดและศักยภาพของพื้นที่ เป็นส่วนสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาที่เหมาะสม นอกจากนี้ ยังสามารถทำให้เห็นภาพของการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งอาศัยข้อมูลพื้นฐานด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านกายภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคม ด้านประชากร ด้านสภาพการใช้ประโยชน์ที่ดิน และด้านทรัพยากรธรรมชาติในปัจจุบันประกอบการพิจารณา โดยเทคนิคที่นำมาวิเคราะห์หาข้อจำกัดและศักยภาพของพื้นที่ คือ การนำข้อมูลหรือปัจจัยต่างๆ ที่มีในพื้นที่มาซ้อนทับกัน (Overlay mapping) หลายๆ ชั้น ซึ่งมีหลักเกณฑ์ในการหาข้อจำกัดและศักยภาพของพื้นที่ ดังนี้

5.3.1 พื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการพัฒนา จ.เพชรบุรี

พื้นที่ที่มีข้อจำกัด คือ พื้นที่ ที่มีข้อกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินตามกฎหมายหรือมีความไม่เหมาะสมในการใช้ทรัพยากรที่ดิน เพื่อทำประโยชน์ด้านใดด้านหนึ่ง นอกจากนี้ยังจะไม่เหมาะที่จะมีการพัฒนาใดๆ ขึ้นในพื้นที่ด้วย โดยหลักเกณฑ์ในการกำหนดข้อจำกัดของพื้นที่ในการศึกษาแนวทางการจัดการทรัพยากรที่ดินของจังหวัดเพชรบุรี ในครั้งนี้ ได้แก่

- 1) การจัดชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ โดยพื้นที่ที่มีข้อจำกัด คือ พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1A พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2
- 2) การใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยพื้นที่ที่มีข้อจำกัดคือ พื้นที่ป่าไม้ และพื้นที่แหล่งน้ำ
- 3) พื้นที่ป่าตามประกาศของกฎหมาย โดยพื้นที่ที่มีข้อจำกัดคือ พื้นที่ตามประกาศของกฎหมายที่มีข้อกำหนดของการใช้ประโยชน์ ป่าสงวนแห่งชาติประเภทต่างๆ และเขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์
- 4) ความลาดชันของพื้นที่โดยพื้นที่ที่มีข้อจำกัด คือ พื้นที่ที่มีความลาดชันมากกว่าของพื้นที่ 35 %

โดยพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการพัฒนาของจังหวัดเพชรบุรี ส่วนใหญ่เป็นภูเขาและป่าไม้พื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน ป่าสงวนแห่งชาติทั้งป่าบกและป่าชายเลน และป่าไม้ตามประกาศของมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งพื้นที่ป่าไม้ตั้งอยู่ในพื้นที่ตามประกาศการจัดการลุ่มน้ำชั้นที่ 1A พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 1B และพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ 2 และเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารที่สำคัญของจังหวัด โดยพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่ จ.เพชรบุรีส่วนใหญ่อยู่ใน อ.แก่งกระจาน ในพื้นที่ตำบลห้วยแม่เพรียง ตำบลป่าแดง ตำบลแก่งกระจาน ตำบลสองพี่น้อง ตำบลพุทธสวรรค์ อ.หนองหญ้าปล้อง ในพื้นที่ตำบลยางน้ำกลัดเหนือ ตำบลยางน้ำกลัดใต้ อ.ท่ายาง ในพื้นที่ตำบลกลัดหลวง และตำบล

วิทยานิพนธ์เรื่อง แนวทางการจัดการทรัพยากรที่ดิน จังหวัดเพชรบุรี

แผนที่ 5.9 พื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการพัฒนา จังหวัดเพชรบุรี

สัญลักษณ์

- ขอบเขตอำเภอ
- พื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการพัฒนา
- อ่างเก็บน้ำ
- แม่น้ำสายหลัก

0 10 Kilometers

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสัตวบาลเกษตรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ที่มา: จากการวิเคราะห์เบื้องต้น

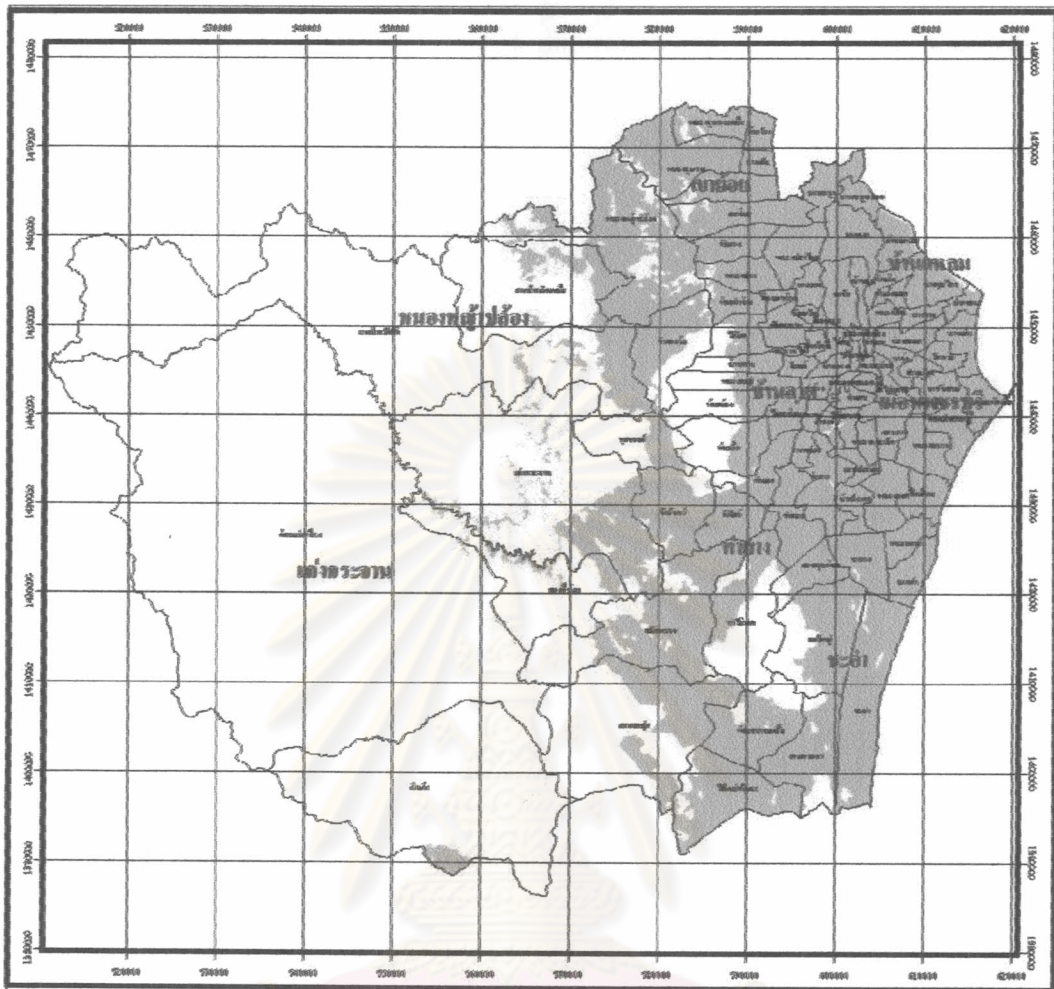
เขากะบุก อ.ชะอำ ในพื้นที่ตำบลเขาใหญ่ ซึ่งเป็นเขตอนุทยานแห่งชาติเขานางพันธุรัต และอยู่ในเขตรอยต่อ อ.ท่ายาง ในพื้นที่ตำบลท่าไม้รวก อ.บ้านลาดในพื้นที่รอยต่อระหว่าง อ.แก่งกระจาน และ อ.หนองหญ้าปล้อง ในตำบลไร่โคก ตำบลบ้านทาน ตำบลหนองกระปุก ตำบลห้วยซ้อง และตำบลห้วยลึก รวมทั้งพื้นที่ป่าชายเลนใน อ.บ้านแหลม ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศบริเวณชายฝั่งทะเล โดยพื้นที่ที่มีข้อจำกัดในการพัฒนานั้น มีความเหมาะสมในสงวนและอนุรักษ์ทรัพยากรในพื้นที่ให้คงสภาพความสมดุลตามธรรมชาติ และมีมาตรการในการป้องกันการบุกรุกทำลายทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ต่อไป (ผังแผนที่ 5.9)

5.3.2 พื้นที่ที่มีศักยภาพในจังหวัดเพชรบุรี

พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาคือ พื้นที่ส่วนที่กันออกจากพื้นที่ที่มีข้อจำกัดหรืออยู่นอกพื้นที่ในเขตอนุรักษ์ ซึ่งได้แก่

- 1) พื้นที่ที่อยู่ในชั้นคุณภาพลุ่มน้ำ ชั้น 3 ชั้น 4 และ ชั้น 5
- 2) พื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดิน เป็น ที่อยู่อาศัย เกษตรกรรม พาณิชยกรรม และอุตสาหกรรม ในพื้นที่ซึ่งอยู่นอกเขตพื้นที่เขตป่าไม้ของจังหวัด ทั้งป่าไม้ทางภาคตะวันตก และป่าชายเลนพื้นที่แถบที่ราบชายฝั่งทะเล
- 3) พื้นที่ป่าเพื่อการเศรษฐกิจและป่าไม้เพื่อการเกษตร ตามประกาศของกฎหมาย โดยเป็นพื้นที่ที่สามารถมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเหมาะสม
- 4) พื้นที่ที่มีความลาดชันต่ำกว่า 35 % ซึ่งสามารถที่จะพัฒนาให้พื้นที่สำหรับการตั้งถิ่นฐานและการทำการเกษตรได้

พื้นที่ที่มีศักยภาพเหมาะสมต่อการพัฒนาในจังหวัดเพชรบุรี เป็นพื้นที่ที่ไม่มีข้อจำกัดในการพัฒนา โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบถึงราบลุ่มในแถบตอนกลางของจังหวัดจนถึงพื้นที่ราบริมชายฝั่งทะเล ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเขาย้อย อำเภอบ้านลาด อำเภอบ้านแหลม และอำเภอท่ายาง อำเภอชะอำ และบางตำบลในพื้นที่อำเภอแก่งกระจานและอำเภอหนองหญ้าปล้อง ดังแผนที่ 5.10

<p>วิทยาลัยโพธิ์เงิน แนวทางการจัดการทรัพยากรที่ดิน จังหวัดเพชรบุรี</p>	
<p>แผนที่ 5.10 พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา จังหวัดเพชรบุรี</p>	
<p>สัญลักษณ์</p> <ul style="list-style-type: none"> ขอบเขตการปกครอง พื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนา 	
<p>ที่มา: จรกรการวิเคราะห์</p>	 <p>ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย</p>

5.4 การจำแนกพื้นที่เพื่อการจัดการทรัพยากรที่ดินจังหวัดเพชรบุรี

ในการจำแนกพื้นที่เพื่อการจัดการทรัพยากรที่ดินจังหวัดเพชรบุรี เป็นการจำแนกพื้นที่เพื่อเป็นการกำหนดขอบเขตการใช้พื้นที่ในจังหวัดเพชรบุรี เพื่อให้เกิดการจัดการและการอนุรักษ์พื้นที่อย่างเหมาะสม ทั้งพื้นที่เพื่อการสงวนรักษาให้คงสภาพเดิมตามธรรมชาติให้ได้มากที่สุด พื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ที่สามารถพัฒนาควบคู่กับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคมได้ และพื้นที่ที่สามารถจัดให้มีการพัฒนาได้อย่างไม่จำกัด ทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยสามารถจำแนกพื้นที่ได้เป็น 3 ประเภท คือ (ดังแผนที่ 5.11)

1) **พื้นที่สงวนรักษา (Preservation area)** เป็นพื้นที่ที่กำหนดมิให้มีการเปลี่ยนแปลงหรือปรับปรุงสิ่งใดในพื้นที่เด็ดขาด โดยควรปล่อยให้เปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศวิทยาของพื้นที่จังหวัดเพชรบุรี ได้แก่ พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ เขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ และพื้นที่ชั้นคุณภาพลุ่มน้ำที่ 1A 1B และ 2 ได้แก่ พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน อำเภอหนองหญ้าปล้อง และอำเภอท่ายาง และพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี ทั้งในพื้นที่อำเภอแก่งกระจาน อำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอท่ายาง อำเภอเขาย้อย และอำเภอบ้านแหลม วนอุทยานแห่งชาติในอำเภอชะอำ เป็นต้น

2) **พื้นที่อนุรักษ์ (Conservation area)** เป็นพื้นที่ที่ให้ความสำคัญทางระบบนิเวศวิทยาของพื้นที่ป่าสงวน โดยยอมให้มีการใช้ประโยชน์ได้อย่างมีเงื่อนไข และให้ความสำคัญในด้านการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านนิเวศวิทยา แต่ไม่ใช่เป็นการพัฒนาที่เข้มข้น ได้แก่ เขตพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ สวนป่าผสม เขตพื้นที่ป่าที่เหมาะสมต่อการเกษตร พื้นที่เหมืองแร่ พื้นที่อนุรักษ์จะเป็นพื้นที่ที่ต่อเนื่องจากพื้นที่สงวน ได้พื้นที่ป่าในบริเวณอำเภอหนองหญ้าปล้อง อำเภอชะอำ อำเภอท่ายาง โดยเป็นพื้นที่ที่ยังคงเน้นการอนุรักษ์ควบคู่กับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจในพื้นที่ และปรับปรุงพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมให้เกิดการฟื้นคืนสภาพป่าที่สมบูรณ์ต่อไป

3) **พื้นที่พัฒนา (Development area)** เป็นพื้นที่ที่สามารถใช้ประโยชน์ในการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ และสังคมได้อย่างเข้มข้น ตามศักยภาพของพื้นที่แต่ต้องคำนึงถึงผลกระทบด้านต่างๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นกับระบบนิเวศวิทยาของพื้นที่ด้วย ได้แก่ พื้นที่เกษตรกรรม แหล่งชุมชน พื้นที่อุตสาหกรรม พื้นที่ทำการประมง แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ที่ราบลุ่มแม่น้ำเพชรบุรีและพื้นที่ราบชายฝั่งทะเล บริเวณ อ.ท่ายาง อ.บ้านลาด อ.เมืองเพชรบุรี อ.เขาย้อย อ.บ้านแหลม และ อ.ชะอำ

